

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

V. Homilis in diversos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A aliaque multa, erasa offendas ab exemplaribus quæ nomen Origenis in fronte gerunt. Quæ si quis casu contigisse putet, parum ille librariorum audaciam perpexerit. Mihi vero cum certo constet Commentarium istud non esse Origenis, verisimile sit ab iis fuisse interpolatum, & in Origenianam lucubrationem recusum, quo facilius lectores vel emtores nancisceretur.

Iam vero utri potius, Victori, an Cyrillo,tribuendum sit istud Commentarium dijudicare, etsi est præter institutum, dicam tamen obiter Victori verisimilius, quam Cyrillo adscribi: nec enim Origenem tam crebro teitem à Cyrillo laudatum, nec Chrysofomi usurpatam ab eo auctoritatem facile putaverim. De Victoris atate quæstionem habet Peltanus, & Juliano antiquiorem esse putat, ideo quod decimum tertium Marci caput exponens fundamenta Templi superesse dicat; ea vero Juliano imperante fuisse refossa, juxta Nicephori testimonium: capite vero sequenti Catharos Hæreticos suggillet, quorum hæresis ante hanc atatem fuerat ab Ecclesia profligata.

V. Circa Homilias, quæ In diversos inscribi solent, ante omnia notandum est fuisse ipsas à Merlino ex variis locis collectas, & eo collocatas ordine, quo inter se dispositæ cernuntur. Id ipse in editione sua de iis præfatus est. Quod præmonendus fuit Lector, ne miretur quomodo diversa, & parum sibi congrua membra in unum corpus confluerint. Singulas nunc seorsum, ac sigillatim excutiamus.

Prima ab Origenis stilo penitus aliena est: simplex ille est & familiaris, literam breviter exponit, tum transit ad allegorias, & tropologias; hæc abundat schematis & tropis, ludit in verbis, & aliter denique clauditur, quam Homilias suas Origenes claudere solet. Nihil magis cum Origenis dogmatibus congruit. Docet Origenes Homilia 14. in Luc. Mariam apertis uteri claustris Christum fuisse enixam, ut supra suo loco dictum est: contraria omnia hæc Homilia statuuntur. Plane itaque non est Origenis. Latinum Scriptorem stilus arguit. Auctorem divinet, si quis hæriolari amat. Reperitur illa in Lectionario quodam veteri Bibliothecæ Regiæ.

At mirabilis est eorum stupor, qui secundam Homiliam Origeni adjudicarunt; nam præter stilum ab Origeniano genio abhorrentem, & clausulam ab Origenianis diversam, Manichæos & Arianos Origenis temporibus posteriores nominatim appellat. Filium Patri *ἰσχυρόν* esse dicit; Dionysij Areopagita opera citat, cum Origenis ætas hos libros nondum vidisset. Habetur hæc Homilia in manuscripto Bibliothecæ Regiæ codice inter multa Augustini Opuscula. De auctore certum nihil definire possum.

Ne tertiam quidem Origeni deputare audeam, repugnante clausula & stilo: quamvis ad Origenianum saporem propius accedat quam superiores duæ; pauculas enim quasdam allegorias habet. Primæ tamen similior est quam secundæ, adeo crebra est figuris & interrogationibus. Latinum Scriptorem dicas, & quidem Hieronymo recentiorem. Idem esto de quarta Homilia iudicium, quam exhibent quoque Lectionaria Regiæ Bibliotheca.

Eadem & quintam Homiliam exhibent, quæ nihil Origenianum habet, non stilum, non allegorias, non clausulam: oratio concisa, dissoluta, *ἰσχυρὸν ἰσχυρὸν*. Initium Homiliæ, quod Origenis doctrinam sapit, Lectoribus imposuit. Vide Tomum 12. in Matth. p. 206. eadem fere reperies sententias. Quod nisi dubia esset Interpretum fides, Scriptorem Latinum esse iudicarem ex his verbis: *Cum ager, quod in eo aliquid agatur, vel villa a circumvallatione limitis, hoc est munitione custodia nomen accepit, congrue dispensatione carnis illo ingressu asseritur Dominus, quo per Veritatis portam circumdando attrahens ad credulitatem incredulos, & sanioris miraculum erat actus.* A primæ Homiliæ stilo parum dissentit.

Sexta Homilia primæ, tertiæ, quartæ, ac quintæ, sed tertiæ potissimum similis est, stilo, figuris, clausula; unde à Latino quoque homine scriptam arbitramur. Nec aliter de septima iudicamus, licet clausula careat. Vtramque repræsentat Lectionarium quoddam Regiæ Bibliothecæ: & septimam quidem hoc initio: *Frater, Dicit aliquis ex vobis, feci peccata multa & magna: & quis ex vobis est qui non peccet? Tu dic, erravi super omnes homines. Sufficit tibi in sacrificio ista confessio. Dic tu prior iniquitates tuas, ut iustificeris. Cognosce te, quoniam peccator es, habet tristitiam cum conveneris: esto ac si desperatus &ustus; sed & lacrymas compunctus effunde. Numquid aliquid aliud fuit in meretrice, quam lacrymarum effusio? & ex hac profusione invenit presidium, & accepta fiducia accessit ad fontem Dominum Jesum. Sed veniamus ad causam. Quid ergo Evangelista? & inde transiens Dominus Iesus in partes Tyri, & Sidonis, & ecce mulier Chananaea. Mira res, & Eua gelista. Reliqua ut in libris editis concepta sunt.*

Quod de proxime præcedentibus, idem sentimus de Octava, quæ rhetoricis pigmentis perpersa est. Id olfecit Merlinus, & Origenis stilum nequiquam referre eam confessus est, seque hoc uno argumento dudum Origenianis scriptis inseruisse, quod à multis putetur esse Adamantii, & inter eius Opera reperta sit. Eam autem inter Opera falso adscripta Hieronymo posuit Victorius Tomo nono,

Homilia nota membris tribus in unum compactis confata est. Pars prior nihil aliud est quam Origeniani tractatus trigefimi quarti in Matthaum portio; unde nonnulla confulto expuncta sunt; quod iis doctrina minus sana contineretur. Ea vero pars quae ab his orditur verbis: *A plerisque conscientia accipitur peccatorum*, &c. & in iis definit: *Acto ualde modo paucis uerbis expressus est ignis gehennae*, desumpta est ex libro octavo Commentariorum Hieronymi in Isaiam. Reliqua suppeditauit caput 17. libri 5. Moralium Gregorij Magni.

Decimam Homiliam non esse Origenis statim agnosceat, quisquis nares habuerit. Alienus est stilus ab Origene, aliena clausula, aliena schemata, synonyma, antitheses, allusiones, colores arte quaesiti; quae omnia Origenianam simplicitatem non sapiunt. Allegoriae praeterea nullae, nullae tropologiae. Si quid coniectura valeo, Scriptorem Latinum dixerim.

Ea certe est prima, tertia, quarta, quinta, sexta, septima, octaua, & decima congruentia inter se & similitudo, ut pene affirmare ausim unius esse omnes & eiusdem Auctoris, atque ejus, ut dixi, Latini: secunda alterius est Scriptoris: nona confuta est triplici trium Scriptorum fragmento. Ab Origene autem nulla penitus profecta est, praeterquam prior illa nona particula.

VI. Michael Ghislerius in Praefatione ad suos in Ieremiam Commentarios, c. 7. paragra. 4. narrat in Vaticano quodam Codice Graeco repertas sibi Origenis Homilias in Ieremiam viginti; earumque postremam, etiam id indicaret titulus, nequaquam tamen ad Origenem pertinuisse. Subnectit postmodum ea jam edita competisse se non Origenis Homiliam, sed insignem esse Clementis Alexandrini Tractatum, cuius meminerunt Eusebius, Hieronymus, & Photius, quique ita inscriptus fuit: *προς ο συνζητησιν παρισσιν*.

VII. Scholia in Orationem Dominicam, & Cantica B. Virginis, Zachariae, & Symeonis Graece cum sua interpretatione Latina edidit Federicus Morellus, sub nomine Origenis, siue, ut ipse appofuit, alterius Doctores *πυργου*, eaque se à veteri manuscripto Codice ex Italica Bibliotheca profecto selegisse, excerpisse, transfulisse declarat. In ipso Scholiorum titulo Graeco nomen Origenis nequaquam offendat, sed illud duntaxat: *αιωνιου γρηλια εις εβραϊστικα κειμενα*. Vnde ab ipso Morello nomen Origenis suppositum suspicor. Bene uero est quod Petrum Laodiceensem legitimum auctorem ex Bibliotheca Patrum Tomo priore cognoscimus, in quo Scholia haec in Orationem Dominicam Latine uersa cum illis Germani Patriarchae Constantinopoli conjuncta in unum & permixta reperiuntur. Atqui Morelli Codex Scholia in Cantica eidem tribuebat, cui & Scholia in Orationem Dominicam; & id persuadere potest stili similitudo.

VIII. Ad finem librorum *αδελφικων* attexi solet libellus, qui Lamentum Origenis inscribitur. Huius interpretationem Hieronymo tribuit Guido Carmelita, in Haresi Origenistarum; tribuit & editio Merlini, & Codex manu exaratus Bibliotheca Regiae. Sed contra Erasmus, *Lamentum hoc*, inquit, *neq ab Origene scriptum est, nec ab Hieronymo uersum, sed figmentum est alicujus indocti, qui studuerit huiusmodi colore Origenem infamare. Simili artificio sine-ram Epistolam Hieronymi titulo, in qua deplorabat quod aliquando cum Origene sensisset. Et Gelasius in Concilio Romano: Liber qui appellatur De poenitentia Origenis, apocryphus. Mirum itaque sine falsitatis nota à Theologis quibusdam librum hunc nonnumquam in testimonium citari, & inter genuina Origenis opera à Vincentio Bellovacensi reponi. Hic uero ridentur da est Heterodoxi cujusdam hujus aetatis supinitas, qui lamentum Origeni adscriptum, à libro De poenitentia diuersum quid esse putauit.*

Vinc. nell. Spec. doct. lib. 18. c. 43.

IX. Dialogum De orthodoxa fide, qui & contra Marcionistas inscribi solet, Origeni tribuere uidentur Basilus, & Gregorius Nazianzenus. Cum enim ex Operibus mere Origenianis Philocaliam constare se professi sint, fragmentum è parte tertia Dialogi istius depromptum in Philocaliam coniecerunt. Itaque illum esse Origenis credidisse illos perspicuum est. At inducitur in eo Dialogo Origenes probatam in Ecclesia de tunicis pelliceis Adami, & de corpore humano, & anima, deque resurrectione sententiam propugnans; eum alia sensisse ipsum supra ostenderimus. Vnde opellae hujus scriptor nequaquam credi potest. Praeterea ad finem fragmenti hujus quod Philocaliae insertum est, Scholion istud reperiri solet: *ταυτα δα το τε ζ' λογον η εδουθεν τα παμυλια διαγαλικης σεσωθροσολογικης και εκθιβλην. μαξιμου δε ειπον, ως φησιν ο αυτις εδοξισθη, και αστιμου εν τις χειραυτις συγραψατος αυτου εει δε εδρην ταυτα κειμενα η εν τοσ αειρηνοσ σεσολογικουσ αι η ανδρσ αιρετικουσ εβραδωρα, ελοπιου αναζητησθη, μαριδης η απηλεγοσθη. Hac è septimo libro Evangelicae Praeparationis Eusebii Pamphili deprompta sunt. Sunt autem Maximi, ut ait ipse Eusebius, non ignobilis inter Christianos Scriptoris. Totidem uero uerbis scripta ea inueniuntur in Origenis aduersus Marcionistas, aliosque Haeeticos Dialogo, agente Eutropio, defendente Megethia. Reuera Eusebius libro 7. De praepar. Evangelic. fragmentum id exhibet, & ex Maximi libro *αδελφικων* sese mutuatum esse tradit. Vtris autem plus habeamus fidei, Basilio & Gregorio, opus id Origeni tribuentibus; an Eusebio idem Maximo assignanti, ambigendum non est: saepe quippe ostendimus neminem in per-*